
SPOROČILO ZA JAVNOST

13. marec 2025

Raziskava ENACT razkriva ključne vrzeli v podpori LGBTQI+ žrtvam zločinov iz sovrášta v šestih državah v Evropi

**Nova raziskava, financirana s strani EU, ugotavlja sistemske ovire na poti do pravičnosti in poziva
k izboljšanju storitev podpore žrtvam**

Obsežna raziskava, izvedena v šestih državah v okviru projekta ENACT, je razkrila pomembne izzive, s katerimi se soočajo LGBTQI+ žrtve zločinov iz sovrášta. Najbolj prisotno je neprijavljanje tovrstnih kaznivih dejanj, nezaupanje v institucije in sistemske vrzeli v podpornih storitvah.

V okviru projekta **ENACT** (*Krepitev zmogljivosti organizacij civilne družbe za podporo LGBTQI+ žrtvam zločinov iz sovrášta*), ki ga sofinancira Evropska komisija skozi program Državljeni, enakost, pravice in vrednote, smo leta 2024 izvedli raziskavo v Sloveniji, Italiji, Španiji, Grčiji, Litvi in na Madžarskem. Raziskovalna skupina je opravila intervjuje s skupno 149 osebami, od tega z 92 žrtvami zločinov ali drugih dejanj iz sovrášta in 57 strokovnjaki_njami, ki se z žrtvami zločinov iz sovrášta srečujejo pri svojem delu. Namen je bil oceniti obstoječe storitve in prepoznati ovire pri dostopu do pravic in pravičnosti.

Ključne ugotovitve po državah:

- **Slovenija (Mirovni inštitut):** Intervjuvane osebe (10 žrtev in 17 strokovnjakinj_ov) so se strinjale, da je glavni razlog za neprijavljanje zločinov ali drugih dejanj iz sovršatva pomanjkanje zaupanja v javne institucije, še posebej v policijo. Večina žrtev pa je izpostavila še strah pred posledicami, stigmatizacijo in skrbi glede razkritja identitete družini, prijateljicam_em in sodelavkam_cem.
- **Italija (Rete LENFORD):** Intervjuji z 20 žrtvami in 20 strokovnjaki_njami so razkrili, da je neprijavljanje zločinov iz sovraštva široko razširjeno. Številne žrtve se ne zavedajo svojih pravic ali jih ne morejo uveljavljati zaradi migrantskega statusa, družinskih hierarhij ali ekonomskih omejitev. V intervjujih je bilo poudarjeno, da je v Italiji privilegij imeti možnost stopiti pred sodišče, kar izpostavlja socialno-ekonomske ovire pri dostopu do pravičnosti.
- **Litva (National LGBTI Rights Organization LGL):** Raziskava, ki je vključevala 7 žrtev in 12 strokovnjakinj_ov, je pokazala, da nobena od 23 podpornih služb za žrtve v Litvi posebej ne obravnava potreb LGBTQI+ oseb. Žrtve so poročale o sistemskih težavah pri zagotavljanju zakonsko predpisanih informacij in podpornih gradiv v ustreznih jezikih.
- **Španija (Universitat de Girona):** Intervjuji s 17 žrtvami in 23 strokovnjaki_njami so pokazali, da je odzivnost žrtev tesno povezana s socialnimi in ekonomskimi dejavniki. Strokovnjaki_nje so poudarili_e pomembnost celovitega spremljanja, specializiranega usposabljanja in učinkovitega usklajevanja med razpoložljivimi podpornimi storitvami.
- **Madžarska (Háttér Society):** Raziskava, v kateri je sodelovalo 12 žrtev in 11 strokovnjakinj_ov, je pokazala, da kljub obstoju posebne zakonodaje proti zločinom iz sovraštva večina LGBTQI+ oseb nima zaupanja v pravosodni sistem, predvsem zaradi vladne anti-LGBTIQ+ retorike, ki je bila prevladujoča v zadnjih petih letih.
- **Grčija (KMOP-Social Action and Innovation Centre):** 11 žrtev in 12 strokovnjakinj_ov se je strinjalo, da kljub pravnim napredkom, vključno z legalizacijo istospolnih zakonskih zvez in posvojitve, LGBTQI+ žrtve še vedno naletijo na pomembne sistemske ovire. Nobena izmed intervjuvanih žrtev ni prijavila svojega primera pristojnim organom, kar dokazuje globoko nezaupanje v institucionalne odzive in podporo.

Skupne ugotovitve raziskave:

- **Široko razširjeno nezaupanje v institucije:** V vseh državah je velika večina žrtev izrazila pomanjkanje zaupanja v organe pregona in pravosodni sistem.
- **Pomanjkljivosti v usposabljanjih:** V vseh šestih državah so strokovnjaki_nje poudarjali_e potrebo po specializiranem usposabljanju za organe pregona, sodstvo in zdravstveno osebje, saj so ravno to

Co-funded by
the European Union

prepoznali_e kot ključno za izboljšanje odzivov na kazniva dejanja iz sovraštva storjena LGBTIQ+ osebam.

- **Izzivi intersekcionalnosti:** Raziskava je pokazala, da LGBTIQ+ posameznice_ki s prepletenimi identitetami (migrantke_i, etnične manjšine, transspolne osebe, itd.) naletijo na še več ovir pri dostopu do pravičnosti in podpore, saj pogosto njihove ranljivosti ali posebne potrebe niso upoštevane. Še posebej transspolne osebe so poročale o nenehnih oblikah institucionalne diskriminacije, ki jih doživljajo (včasih tudi znotraj podpornih programov).
- **Civilna družba kot neposredni odzivnik:** V vseh šestih državah so bile organizacije civilne družbe LGBTIQ+ prepoznane kot glavni in najbolj zaupanja vredni viri podpore, ki pogosto zapolnijo vrzeli, ki so jih pustile državne institucije.

“Samemu sistemu manjka osnovna humanizacija; poleg varnosti je ena od temeljnih potreb, da te vidijo in obravnavajo kot človeka,” je dejal predstavnik litovskega urada varuha človekovih pravic, ki je zajel mnenje, ki je odmevalo skozi celotno raziskavo v vseh sodelujočih državah.

Naslednji koraki:

Na podlagi vseh ugotovitev izvedene raziskave bomo v okviru projekta ENACT razvili poseben program usposabljanja za strokovnjakinje_e in oblikovali praktična orodja za izboljšanje podpore LGBTIQ+ žrtvam zločinov iz sovraštva. Cilj projekta je okrepiti sodelovanje med organizacijami civilne družbe in javnimi institucijami za izboljšanje mehanizmov prijavljanja in storitev podpore žrtvam.

Celotna raziskovalna poročila za vsako državo so na voljo na [Zenodo](#).

Za več informacij o projektu ter aktivnostih se lahko obrnete na Mirovni inštitut.

**Co-funded by
the European Union**